

Arhiepiscop Lazar Puhalo

VOI, CEI CE STAȚI ÎN CASA DOMNULUI

Tehnoredactare și copertă: Preot Nicolae Aloman

Corectură: Preot Nicolae Aloman, Andrei Motora

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

LAZAR PUHALO, arhiepiscop

Voi, cei ce stați în casa Domnului : un comentariu scripturistic al Sfintei Liturghii și al ciclului ortodox al sfintelor slujbe / Arhiepiscop Lazar Puhalo ; trad.: Nicoleta Hofner ; carte tipărită cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Irineu, Arhiepiscop al Alba Iuliei. - Alba Iulia : Reîntregirea, 2020

ISBN 978-606-509-450-5

I. Hofner, Nicoleta (trad.)

2

EDITURA REÎNTREGIREA

Str. Mihai Viteazul, nr. 16

510010, Alba Iulia (RO)

Tel: 0258 811 690

editurareintregirea@gmail.com

www.editurareintregirea.ro

© Editura Reîntregirea pentru ediția în limba română

Arhiepiscop Lazar Puhalo

VOI, CEI CE STAȚI ÎN CASA DOMNULUI

UN COMENTARIU SCRIPTURISTIC AL SFINTEI LITURGHII ȘI AL CICLULUI ORTODOX AL SFINTELOR SLUJBE

Traducere: Nicoleta Hofner

*Carte tipărită cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului Părinte IRINEU,
Arhiepiscop al Alba Iuliei*

Ediție
REÎNTREGIREA
Alba Iulia, 2020

PREFAȚĂ

Voi, cei ce stați în casa Domnului este o carte destinată nu atât specialiștilor, cât mai cu seamă poporului dreptmăritor, credincioșilor care participă la sfintele slujbe ale Bisericii Ortodoxe și care doresc să înțeleagă, să se implice în viața ei liturgică, și nu doar celor care merg să „asiste”.

Prin bogata sa activitate publicistică, Preasfințitul Lazar de Ottawa (Lev Puhalo) s-a remarcat mai ales în spațiul canadiano-american prin lucrările sale de popularizare a credinței ortodoxe, deși unele dintre pozițiile sale au fost amendate de către forurile superioare bisericesti. Aflat rând pe rând sub jurisdicția mai multor Biserici Ortodoxe din Statele Unite și Canada, cu care a intrat de cele mai multe ori în conflict, este azi un episcop retras, dar sub ascultarea canonică a Bisericii Ortodoxe din America (OCA).

Prezenta lucrare reflectă spiritul misionar și pastoral care l-a animat pe Episcopul Lazar de când a intrat în rândurile clerului răsăritean. Spirit dinamic, activ și preocupat de a avea credincioși conștienți de cultul și tradiția Bisericii din care fac parte, autorul a încercat în prezenta lucrare să lămurească acestora înțelesurile tainice și adânci ale Sfintei și Dumnezeieștii Liturghii.

Liturghia este cea mai importantă lucrare liturgică a Bisericii Ortodoxe; din acest motiv înțelegerea semnificației teologice și simbolice a cuvintelor, a gesturilor și a actelor liturgice care o alcătuiesc a fost preocuparea Bisericii încă din cele mai vechi timpuri. Începând cu Sfântul Apostol Pavel și până în

---

Scriptură, fapt care-l determină să caute mai întotdeauna paralelisme biblice la textele liturgice, demonstrând originea biblică a textului liturgic.

Cititorul român va trebui însă să ia seamă la micile diferențe de rânduială pe care le-ar putea întâlni pe parcursul lucrării. Format în Biserici de sorginte slavonă, cursul Liturghiei și a altor slujbe urmează îndeaproape tipicul acestor Biserici; micile diferențe întâlnite în rânduiala Proskomidiei, a Vecerniei ori a Sfintei Liturghii sunt însă ne semnificative.

Credem că lectura atentă a acestei lucrări, deși ar putea părea la un moment dat greoaie (datorită lecturii sincrone pe două coloane), poate contribui la o mai bună înțelegere a textului liturgic și, mai ales, a relației acestuia cu Sfânta Scriptură.

Pr. prof. univ. dr. Dumitru A. VANCA

INTRODUCERE

„Apoi să faci doi heruvimi de aur; și să-i faci ca dintr-o bucată, ca și cum ar răsări din cele două capete ale capacului; Cortul însă să-l faci din zece covoare de în răsucit și de mătase violetă, stacojie și vișinie; în țesătura lor să faci chipuri de heruvimi alese cu iscusință”

(Ieșirea 25, 18; 26, 1)

Când Dumnezeu l-a îndemnat pe Moise să construiască cortul în deșert, i-a poruncit ca pereții templului să fie acoperiți cu reprezentări în imagini ale heruvimilor. De asemenea, pe acoperământul ispășirii, la ambele capetele, l-a îndemnat să așeze doi heruvimi sculptați. De ce așa? Tocmai pentru a arăta fiilor lui Israel că în cort, raiul coborâse cu adevărat pe pământ, că Însuși Dumnezeu va vorbi și va sta împreună cu poporul Lui acolo (cf. Ieșirea 25, 22). Raiul era, într-un fel, sugerat de chipurile sfinților prezente în cort, loc sfânt unde se regăsea și Legea lui Dumnezeu.

Acesta este motivul pentru care pereții bisericilor creștine ortodoxe sunt acoperiți de icoanele celor ce au fost întru totul slăviți și care au cunoscut legea și domnia lui Dumnezeu (Împărăția cerească). Când intrăm într-o biserică ortodoxă și vedem icoanele sfinților și ale îngerilor pe pereți, primim exact același mesaj pe care l-au primit preoții când au intrat în cortul din pustie, unde Dumnezeu S-a arătat pe Sine. Aici, raiul a coborât pe pământ, iar Dumnezeu, Care este tot timpul cu noi, Care este „pretutindeni prezent”, S-a manifestat în mod unic în Biserica Lui. În modul acesta, ne-a destăinuit că „raiul” la care sperăm și pentru care trudim nu este o locație geografică dincolo de orizontul universului nostru; ci, mai degrabă, îl găsim oriunde legea lui Dumnezeu este liber acceptată și respectată întru totul. În biserică, în timpul Sfintei Liturghii, este

ajunge la o înțelegere și o experiență a maiestății și a puterii de transformare a Sfântului Duh, Care lucrează prin Sfânta Liturghie. Teologia liturgică relevă adevărata și deplina înțelegere și experiență, în adâncul sufletului, a înțelesului mărețului imn: „Noi, care pe heruvimi cu taină închipuim și făcătoarei de viață Treimi întreit-sfântă cântare aducem, toată grija cea lumească acum să o lepădăm, ca pe Împăratul tuturor să-L primim, pe Cel înconjurat în chip nevăzut de cetele îngerești. Aliluia, aliluia, aliluia”. Acest imn arată în manieră clară puterea harului deplin al Sfintei Liturghii de a lega și de a uni poporul lui Dumnezeu de pe pământ cu cetele îngerești, de a aduce pe aceia dintre noi, care suntem încă legați de acest pământ, în fața tronului etern al lui Dumnezeu și de a ne uni spiritual în preamărirea Creatorului și Răscumpărătorului.

Fiecare celebrare a Sfintei Liturghii este un episod al slavei divine, o unire a omului cu Dumnezeu, a cerului cu pământul, a fiecăruia dintre noi cu Trupul lui Iisus Hristos, în numele Căruia puterea morții a fost înfrântă cu adevărat și pentru totdeauna. Aceasta este suma totală a adevăratei teologii liturgice.

Ceea ce dorim prin această carte este să deschidem în fața credinciosului conștiința mulțumirii spirituale și puterea Sfintei Liturghii, care este o celebrare a preotului, a poporului lui Dumnezeu și a oștii cerești, și să descoperim, totodată, puterea Duhului Sfânt care lucrează prin ea. De asemenea, dorim să demonstrăm legătura absolută între Liturghia ortodoxă și Sfânta Scriptură. Dacă credincioșii pot să ajungă la o înțelegere vie a Sfintei Liturghii, în acest fel viețile lor pot fi schimbate și transformate prin trăirea experienței slujirii (slujire „în duh și adevăr”). În felul acesta, transformați de harul divin, creștinii pot să schimbe și să transforme lumea din jurul lor.

Arhiepiscop Lazar Puhalo

CUPRINS

PREFAȚĂ	5
INTRODUCERE	9

Partea I

RÂNDUIALA DUMNEZEIEȘTII PROSCOMIDII	15
Pregătirea Darurilor	17
Jertfa. Prima întronare	20
Pomenirile.	
Misterul Bisericii, semnificația universalității	21
Nașterea. A doua întronare	24
Acoperirea. A treia întronare	24
Rugăciuni libere	25
Tămâierea pentru Liturghie	27
SFÂNȚA LITURGHIE	29
Ectenia Mare	30
Antifoanele	35
Antifonul I. Psalmul 102	36
Ectenia mică	38
Antifonul al II-lea. Psalmul 145	40
A doua ectenie mică	43
Fericirile	44
Sfânta Intrare	47
Rugăciunea cântării celei întreit-sfinte	52
Apostolul și citirea Evangheliei	55

Predica	56
Rugăciunea cererii stăruitoare	57
Plecarea catehumenilor	58
Cântarea heruvmică.	
Innul măreț al „poporului lui Dumnezeu”	60
Liturghia Euharistică	62
Simbolul Credinței	68
Răgăciunea Sfintei Jertfe. Anaforaua	70
Epicleza Euharistică. Invocarea Sfântului Duh	75
Rugăciunea pregătiri.....	81
Comentarii asupra rugăciunii Tatăl nostru	84
<i>Tatăl nostru</i>	84
<i>Care ești în ceruri</i>	84
<i>Vie Împărăția Ta</i>	85
<i>Facă-se voia Ta pe pământ</i>	85
<i>... și în ceruri</i>	86
<i>Dă-ne nouă pâinea cea de toate zilele</i>	87
<i>Și iartă-ne nouă greșelile noastre</i> <i>precum și noi iertăm greșităilor noștri</i>	87
<i>Și nu ne duce pe noi în ispită</i>	88
<i>Ci ne izbăvește de cel rău</i>	89

Partea a II-a

STRUCTURA DE BAZĂ A SLUJBELOR DIVINE	99
CICLUL ZILNICAL SFINTELOR SLUJBE	101
Ceasurile nopții	102
Ceasurile zilei	103
Ceasul întâi	104

Ceasul al treilea	105
Ceasul al șaselea	106
Ceasul al nouălea	107
Vecernia	107
Pavecernița	111
Miezonoptica	112
Utrenia	113
CELELALTE CICLURI LITURGICE	117
Ciclul pascal	117
Ciclul mineal	117
Ciclul săptămânal	118
CONCLUZII	121